

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavic University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation
State Research Institute (Poland)**

Кафедра рослинництва

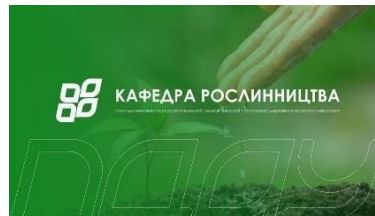
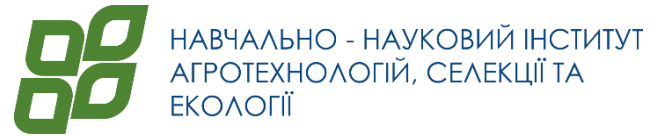
**МАТЕРІАЛИ VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Актуальні напрями та проблематика у
технологіях вирощування продукції
рослинництва**

25 травня 2026 року

**Полтава
2026**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

25 травня 2026 року

УДК 631.5:631.8:633

ISBN 978-617-8466-56-5

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 травня 2026 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2026. 147 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку на засіданні кафедри рослинництва ННІ агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 25 від 25.05.2026

© Автори тез, включені до збірника, 2026

ЗМІСТ

Гангур В.В., Сіренко М.Д.	8
Монопосіви та суміші сидеральних культур: порівняльна ефективність	
Циліорик О.І., Тищенко В.О., Міщенко М.Г.	11
Ефективність застосування регуляторів росту та мікродобрив у технології вирощування пшениці озимої в умовах північного Степу України	
Бараболя О.В., Храпач А.О.	13
Цінність кондитерського соняшнику для сільського господарства	
Ящук Н.О., Піхало Н.С., Коберник М.В.	15
Вплив сортових особливостей та способу зберігання на технологічні показники якості зерна пшениці м'якої озимої	
Гудим О.В., Передрій О.П., Шаргород І.О.	17
Розвиток інтегрованих систем захисту в умовах зміни клімату	
Улько Є.М.	19
Управління інвестиційно-інноваційними проектами щодо відтворення й відновлення земельних і ґрунтових ресурсів за технологіями біоконверсії	
Бобер А.В., Минко А.Р., Павліченко А.С., Рогаченко О.М.	24
Оцінка збереженості якісних показників насіння соняшнику за різних умов зберігання залежно від гібриду	
Laslo O.O., Marinich L.G.	26
Analysis of the impact of abnormal temperatures on the need for plant irrigation	
Пендрак Я. І.	28
Формування якості та продуктивності плодів вишні залежно від абіотичних чинників у південному Степу України	
Марініч Л.Г., Андрошенко А.В.	31
Вплив норми висіву та способу сівби на продуктивність конюшини лучної	
Марініч Л.Г., Шапка М.Ю.	33
Ефективність системи удобрення при вирощуванні конюшини лучної	
Marinich L.H., Laslo O.O.	35
Effect of fertilization system on yield of winter wheat	
Шакалій С. М.	37
Вплив погодно-кліматичних умов 2025 року на урожайність соняшника в умовах Лубенського району	
Шагурська Н.В.	39
Вплив мінерального живлення та способів основних обробітків ґрунту на врожайність ячменю ярого в умовах центрального Лісостепу України	

Філоненко С.В., Шевченко В.О.	41
Особливості формування продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за висіву різних фракцій насіння	
Філоненко С.В., Калуцький Є.О.	44
Переваги та недоліки способів основного обробітку ґрунту в буряківництві	
Турчинова Н.П., Рожков Р.В., Хруняк І.О.	48
Малопоширені види як джерело продуктивності та стійкості в селекції пшениці	
Nazarenko M.M., Okselenko O.M.	52
Grain quality of winter wheat after treatment with triazole-derived compounds	
Nazarenko M. M., Izboldin O. O.	55
Yield response of winter wheat varieties to seed priming with CA-64 and CA-79	
Nazarenko M. M.	57
Photosynthetic activity of winter wheat under the action of triazole-derived growth regulators	
Тетерещенко Н.М.	60
Урожайність гороху сорту Царевич на п'ятий рік переходу до системи no-till в умовах Лісостепу Правобережного	
Гуцько С.М., Хуторний Б.О.	63
Вплив технології виготовлення на якість та вихід конопляної олії	
Коваленко Н. П., Голуб О. Р.	65
Використання прецизійних технологій захисту кукурудзи	
Коваленко Н. П., Галушко І. В.	69
Стратегічні напрями інтегрованого захисту зернобобових культур в агрокліматичних умовах України: від генетичного моніторингу до впровадження прецизійних технологій	
Коваленко Н. П., Муха Б. Г.	72
Науково-практичні аспекти формування інтегрованих систем захисту овочевих культур у спорудах закритого ґрунту	
Морозов О. М., Поспєлова Г. Д.	74
Біла гниль соняшнику: біологічні особливості та сучасні підходи до контролю	
Шершило О.О., Поспєлова Г.Д.	76
Економічні та фізіолого-біохімічні аспекти шкідливості пероноспорозу (<i>Plasmopara halstedii</i>) в посівах соняшнику	
Шершило Б.О., Поспєлова Г.Д.	79
Шкодочинність бактеріальних хвороб сої в Україні: аналіз сучасного стану та загрози врожайності	

Васильєва Ю. В.	82
Моніторинг і оцінка шкідливості галових кліщів у насадженнях горіха волоського	
Баган А.В.	84
Особливості використання мавританських газонів у ландшафтному дизайні	
Шакалій С. М.	86
Зберігання та переробка пряної культури – фенхель (<i>Foeniculum vulgare</i>)	
Кутовенко В.Б., Гавриленко Р.О.	89
Біометрична оцінка сортів салату посівного (<i>Lactuca sativa</i> L.) в умовах Київської області	
Ярош А.В., Рябчун В.К.	91
Вихідний матеріал для селекції сортів пшениці твердої озимої стійких до патогену септоріозу листя та піренофорозу	
Глуценко Л.Д., Лень О.І., Тоцький В.М.	94
Інтенсивність водоспоживання рослин соняшнику за різного насичення ним сівозміни	
Гасанова І. І., Астахова Я. В., Завалипіч Н. О.	96
Формування урожайності пшениці озимої за пізньої сівби після соняшнику	
Насіковський В.А., Насіковський О.П.	98
Товарна оцінка цибулин часнику вирощених в умовах Лісостепової зони України	
Шувар А.М., Сидорук Г.П., Винниченко В.В.	100
Роль бобових культур у біологізації землеробства та відтворенні родючості ґрунтів в Україні	
Ящук Т. С., Самець Н. П., Довгань О. М.	103
Особливості продукційного процесу сучасного українського сортименту ячменю ярого	
Кирпа М.Я., Козарійчук Д.В.	106
Способи післязбиральної обробки та якість насіння кукурудзи в умовах насінницького господарства	
Кирпа М.Я., Буряк І.І., Терещенко В.О.	108
Фізико-механічні властивості насіння кукурудзи та їх значення у технологіях сепарування	
Рибальченко А.М.	111
Вплив технології вирощування на продуктивний потенціал нуту	
Roman Lysyuk, Lesya Burko	114
The role of sorghum in post-war soil recovery and phytoremediation	
Чабан В.І., Десятник Л.М.	118
Продуктивність семипільної сівозміни залежно від удобрення та обробітку ґрунту в умовах Степу	

Шубала Г.В., Сидорук Г.П., Літвішко А.Н.	120
Вплив ґрунтових гербіцидів на висоту рослин бобів кормових в умовах Лісостепу західного	
Антоненко В.В., Дмитренко В.В.	124
Характеристика зразків амаранту за вмістом білка в умовах східного Лісостепу України	
Усова Н.О., Щеченко Р.С., Усова А.О.	127
Формування показників якості зерна сортами тритикале озимого залежно від норм азотного живлення	
Гангур В.В., Киричок О.О., Лень О.І.	130
Вплив удобрення та систем захисту рослин на поліпшення показників вивіненості зерна ячменю ярого	
Бондаренко О. В.	133
Вибір строків сівби пшениці озимої в умовах Степу України	
Yeremko L.S. Kostenko Ya.P.	134
Ecologically-oriented technology for soybean cultivation	
Криворучко Л.М.	136
Морфотипи гороху посівного	
Тараненко С.В., Кужим В.А.	138
Адаптивні стратегії вирощування кукурудзи (<i>Zea Mays L</i>) в умовах нестійкого та недостатнього зволоження	
Баган А.В.	142
Вплив мікродобрива Helmix на продуктивність гібридів соняшнику	
Рогожинський І.Ю., Шокало Н.С.	144
Технологічні аспекти вирощування кукурудзи на зерно за системою в умовах no-till Лісостепу України	

References

1. Pantsyreva, H. V. A study of soybean cultivation techniques as a factor in improving soil fertility. Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia: «Ekolohoorientovani tekhnologii vyroshchuvannia silskohospodarskoi produktsii v umovakh gruntozberezhennia ta klimatychnoi neitralnosti». 23-24 travnia 2024 roku. m. Vinnytsia. 2024.
2. Nakei MD, Venkataramana PB, Ndakidemi PA (2022) Soybean-Nodulating Rhizobia: Ecology, Characterization, Diversity, and Growth Promoting Functions. *Front. Sustain. Food Syst.* 6:824444. doi: 10.3389/fsufs.2022.824444 (8. Soybean-nodulation Rhizobia)
3. Nuc, K.; Olejnik, P. Molecular Mechanisms Underlying Root Nodule Formation and Activity. *Agronomy* 2025, 15, 1552. <https://doi.org/10.3390/agronomy15071552>
4. Piskova, A. H. The biologization of crop cultivation technology BBK 72: 74.58431 N73 Rekomendovano do druku rishenniam Vchenoi rady Natsionalnoho universytetu «Chernihivska politekhnik» (protokol № 7 vid 29 travnia 2023 r.), 2023, 428.
5. Chaika, T. O. Biologization of soybean cultivation technology: the role of inoculation, phytohormonal regulation, and mycorrhization, 2025.
6. Білявська, Л. Г.; Волошин, Д. Р. Біологізація та її ефективність в агротехнологіях сої. *Редакційна колегія*, 2024, 156. Biliavska, L. H.; Voloshyn, D. R. Biologicalization and its effectiveness in soybean agricultural technologies. *Redaktsiina kolehiia*, 2024, 156.
7. Didur, I. M. The biologization of soybean cultivation technology in the Right-Bank Forest-Steppe region. Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Ekolohoorientovani tekhnologii vyroshchuvannia silskohospodarskoi produktsii v umovakh gruntozberezhennia ta klimatychnoi neitralnosti». 23-24 travnia 2024 roku. Vinnytsia, 2024.

УДК 633.358:631.527

МОРФОТИПИ ГОРОХУ ПОСІВНОГО

Криворучко Л.М. кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики

e-mail: lyudmyla.kryvoruchko@pdau.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Горох посівний (*Pisum sativum* L.) є однією з основних зернобобових культур в Україні. Ця культура виступає як чудовий попередник для багатьох зернових та інших сільськогосподарських рослин у системах сівозмін. Рід *Pisum*

входить до родини бобових (Fabaceae). Сучасна класифікація, заснована на даних про схрещування диких і культурних форм гороху, виділяє два види: *P. fulvum* (горох червоно-жовтий) і *P. sativum*, який поділяється на кілька підвидів: *sativum* (посівний), *asiaticum* (азіатський), *transcaucasicum* (закавказький), *abyssinicum* (абісинський), *elatius* (високий) та *syriacum* (сирійський). З усіх цих видів у сільськогосподарській культурі використовується лише *P. sativum*. Його походження пов'язане з регіонами Стародавнього Середземномор'я та Передньої Азії. Еволюційний розвиток гороху відбувався на диплоїдному рівні з каріотипом $2n=14$.

Генетичне різноманіття *Pisum sativum* є значним, однак багато сучасних сортів мають схожий морфотип. Відмінності між ними найчастіше проявляються в адаптації до різних умов навколишнього середовища. Останніми роками в селекційній роботі активно використовуються нові морфотипи гороху, що позитивно вплинуло на підвищення насінневої продуктивності, а також сприяло зміцненню стійкості рослин до вилягання стебел та осипання насіння [1].

Перспективним напрямом селекції гороху посівного вважається використання нових мутантних генів для створення сучасних сортів, що сприятимуть покращенню технологічності вирощування та підвищенню рівня продуктивності культури [2].

Аналіз дослідження передбачав вивчення генетичного різноманіття сучасних сортів гороху посівного, а також виявлення закономірностей успадкування та варіативності морфобіологічних і кількісних показників.

Основні господарсько важливі ознаки гороху, такі як вусатий тип листка (ген *af*), стійкість до осипання насіння (ген *def*), детермінантний тип росту стебла (ген *det*) та інші, успадковуються рецесивно. Тому для їхнього об'єднання в одному генотипі необхідно здійснити значний обсяг схрещувань і тривалий аналіз отриманого селекційного матеріалу [3].

Ген *af* (*afilia*) у посівного гороху є рецесивним і відповідає за формування морфологічної ознаки безлисточковості, при якій листочки перетворюються на складні розгалужені вусики. Така зміна сприяє підвищенню стійкості рослин до вилягання та значно полегшує механізоване збирання врожаю, при цьому не впливаючи на рівень зернової врожайності. Це робить ген *af* надзвичайно цінним для селекційної роботи. Поширені сорти гороху такого типу в Україні це: Мазепа, Зіньківський, Білий ангел. Такі безлисточкові форми гороху посівного характеризуються високою стійкістю до вилягання, осипання та посухи.

Ген *det* (детермінантного типу) відповідає за розвиток стебла, який завершується суцвіттям, обмежуючи тим самим висоту рослини. Це сприяє одночасному цвітінню та дозріванню бобів, що дуже важливо для ефективного збирання врожаю. Сорти з детермінантним типом розвитку зазвичай характеризуються раннім дозріванням. Поширеними в Україні сортами детермінантного типу є Оплот, Козачок та Царевич. Їх основні переваги полягають у короткому стеблі, стійкості до вилягання та одночасному дозріванні плодів, що робить ці сорти ідеальними для механізованого збирання.

Ген *def* (*development funiculus*) відповідає за розвиток насінневої ніжки (фунікулуса) і забезпечує надійне кріплення насінини до бобових стулок, що сприяє утриманню насіння. Цей ген має ключову роль у селекції, адже впливає на здатність рослини утримувати насіння та формувати структуру бобу, знижуючи ризик передчасного осипання.

Ген *le* (*brevi internodium*) сприяє скороченню довжини стебла, що надає йому зигзагоподібної форми, при цьому прилистки перекривають міжвузля. Він гальмує синтез гормонів росту (гіберелінів), завдяки чому рослина має компакту будову. Ця особливість широко використовується в селекції для створення низькорослих інтенсивних форм.

Сорти *Остінато*, *Оркестра* та *Симбіоз* є представниками низькорослих, напівкарликових форм, які характеризуються високою стійкістю до вилягання.

Перспективним напрямом селекції гороху посівного є залучення нових мутантних генів в створення нових сортів для покращення технологічності його вирощування та підвищення продуктивності.

Бібліографічний список

1. Коблай С. В. Адаптивний потенціал різних за морфотипом сортів гороху в умовах Півдня України. Селекція і насінництво. 2016. № 110. С. 82-90.
2. Баташова М.Є. Вплив різних морфотипів листка на продуктивність рослини гороху. Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету "Біологічні науки і проблеми рослинництва". Спец. Вип. 2003. С. 414-418.
3. Козев В. І. Успадкування типу листя і продуктивності в різних генотипів гороху. Селекція і насінництво. 2014. № 106. С. 57-63.

УДК 633.15:631.524.84

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ (*ZEA MAYS L.*) В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО ТА НЕДОСТАТНЬОГО ЗВОЛОЖЕННЯ

Тараненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри землеробства і агрохімії
ім. В.І. Сазонова

e-mail: sergii.taranenko@pdau.edu.ua

Кужим В.А., здобувач ступеня вищої освіти Доктор філософії
Полтавський державний аграрний університет

Глобальні кліматичні зміни, що супроводжуються зростанням середньорічних температур та зміщенням агрокліматичних зон, перетворюють дефіцит вологи на головний лімітуючий фактор для кукурудзи [7]. У Лівобережному Лісостепу України, зокрема в Полтавській області, нерівномірність опадів та посухи під час критичних фаз вегетації (цвітіння та